

Vriendenkring van het Noordzee-aquarium Oostende

Driemaandelijks tijdschrift - 1° trimester 1996 -nr 23
Afgiftekantoor Oostende X

In dit nummer : - Ledenfeest - Trofeeën 1995 - Videofilmavond -
- Lifestory van Pete Monti - Potvissen - Ballastwater -
- Hastings 1066 - Zeldzame vangsten - De B.604 zal nooit meer varen -
- Educatief project «Opgezette vissen» - Ons Gazetje -

De Vriendenkring van het Noordzee-Aquarium Oostende werd gesticht op 1 juli 1990.

Lid van de Federatie der vrienden van de musea van België.

Adviserend lid van de Bond Beter Leefmilieu.

Lid van de Kulturele Raad van Oostende.

Lid van de Milieuraad Oostende.

De vereniging telt op eind december 1995 : 800 leden.

Er zijn 8 bestuursleden.

De Vriendenkring Noordzee-Aquarium Oostende is de schakel tussen het Stadsbestuur van Oostende, de vissersrij, de leden van de kring en het publiek. De werking is aldus op vier vlakken gericht:

1 Naar het Stadsbestuur door informatie en adviezen te verschaffen omtrent de noden en behoeften van het Aquarium. De vereniging werkt mee aan de verdere uitbouw en inrichting van het Aquarium door het verrijken van de verzamelingen, door het bekomen van schenkingen of giften in eigendom of bruikleen, door het aanschaffen ten behoeve van het Aquarium door middel van door de vereniging bijeen te brengen fondsen van voorwerpen met waarde voor het Aquarium.

2 Naar de vissersrij toe om de nodige contacten te leggen voor de aanbreng van levend zeebiologisch materiaal.

3 Naar de leden toe door het uitgeven van een driemaandelijks tijdschrift en het uitwerken van een programma voor de leden: reisbezoeken, voordrachten, feesten enz.

4 Naar het publiek toe door het promoten van het Aquarium, door tentoonstellingen te organiseren, drukwerken uit te geven en in het algemeen alles doen wat van aard is om de publieke belangstelling voor het Noordzee-Aquarium te stimuleren.

De leden ontvangen het driemaandelijks contactblad en genieten een korting van 50% op het toegangsgeld tot het Aquarium. Deze korting wordt toegestaan door het Stadsbestuur Oostende en dit op vertoon van de lidkaart Vriendenkring Noordzee-Aquarium.

U kan lid worden door overschrijving van een jaarlidgeld van 250 fr. op rekening 280-0706209-86 van de Vriendenkring Noordzee-Aquarium Visserskaai Oostende. Een extra bijdrage van steunende leden is van harte welkom.

Een reeks adverteerders schenken onze vereniging hun vertrouwen en steunen aldus de werking. We danken ze van harte en bevelen ze allemaal warm aan.

Het Noordzee-Aquarium is gans het jaar geopend op alle week-ends en dagelijks van 1 april tot 30 september.

Openingsuren: van 10 tot 12 en van 14 tot 18 uur.

Op aanvraag voor groepen en scholen zijn er rondleidingen met gids en vertoon van een informatiefilm op elke dag van het jaar.

Aanvraag daartoe dient gericht aan havenkapitein-directeur P. Vermandel

Sluis Demey te 8400 Oostende tel. 059/32 16 69

Voor alle informatie Noordzee-Aquarium Visserskaai Oostende tel. 059/50 08 76

Uw lidmaatschap is de daadwerkelijke steun voor de vereniging. We danken U ervoor.

Aan alle vrienden van het Noordzee-Aquarium

Een gezond en voorspoedig jaar 1996

Onze dank voor uw genegenheid en steun in het afgelopen jaar en onze innige en vurige wens ook op u te kunnen rekenen in het komende jaar. In 1995 begon de tweede eeuw van het Noordzee-Aquarium te Oostende. Het was in 1984 dat in Oostende het eerste Noordzee-Aquarium geïnstalleerd werd (zie onze vorige tijdschriften). Het is met enige treurnis dat we het nieuwe jaar aarven omdat er wat onze verzoeken voor vernieuwing en uitbreiding van het Noordzee-Aquarium weer bijna niets werd verwezenlijkt. Weliswaar werden de vuile betongevels geschilderd en kreeg het Aquarium van buiten gezien een fraaier uitzicht, waarvoor we toch het Stadsbestuur dankbaar zijn. In het bestuursakkoord 1995-2000 van de huidige meerderheidscoalitie stadsbestuur Oostende staat er geschreven "Het zee-aquarium zal vernieuwd worden." Bij de tot nu toe zesmaandelijke evaluatie van de prioriteiten die gesteld worden door de meerderheidscoalitie hebben we nog niets gezien wat betreft het Noordzee-Aquarium op de Visserskaai. We lezen verder in dit bestuursakkoord dat "de nieuwe meerderheid Oostende een duw in de rug wil geven en de aantrekkingskracht van de stad wil vergroten en dat heel wat projecten vóór de lente 1999 moeten klaar zijn en een vernieuwd stadscentrum moet af zijn. Van bij het begin van de legislatuur zal in die richting gewerkt worden en zal de financiering en de programmering van de uit te voeren werken aangevat worden." Aangezien het Aquarium in het stadscentrum ligt en de meerderheidscoalitie stelt dat de vernieuwing van het stadscentrum moet af zijn vóór de lente 1999 hopen we dan ook dat, wat betreft het Aquarium, deze vooropstelling ook zal waarheid zijn. Daarom vragen we namens de vele Vrienden van het Noordzee-Aquarium dat die godane beloften vanaf 1996 omgezet worden in een concreet zeeaquariumvernieuwingsdossier met financiering daaraan vast. De problemen van het zeemilieu hebben we in ons tijdschrift herhaaldelijk aangekaart en we zullen dit in de toekomst zeker verder doen. We zijn er ook van overtuigd dat men de publieke opinie pas kan warm maken voor een gericht beschermen van het zeemilieu als het publiek ook kennis woedt bijgebracht over de zo kwetsbare mariene fauna en flora. Een Aquarium kan daartoe een belangrijke bijdrage leveren en aldus een grote rol spelen bij het sensibiliseren van het grote publiek.

Het toeristisch belang van een Aquarium in een havenstad staat buiten kijf. Dat bewijst het aan de gang zijnde succes van een modern aquarium in één van onze buursteden. "Toerisme stimuleren kan pas als ook de stad aantrekkelijker wordt. De nadruk op netheid en op stadsvernieuwing die in het bestuursakkoord aan bod komen zijn dus belangrijke aanvullingen voor het luk toerisme" zo staat er nog te lezen in de belijdenis van de meerderheidscoalitie 1995-2000. We hopen alvast op de medewerking van allen om het Noordzee-Aquarium op de Visserskaai te Oostende de nodige aandacht en steun te geven om de doelstellingen van vernieuwingen en uitbreiding te verwezenlijken en rekenen zeker op de positieve en daadwerkelijke medewerking van alle bestuursleden van het Oostends Beleid.

De Vriendenkring zal in het komende jaar het Noordzee-Aquarium verder steunen en promoten en dankt bij voorbaat allen die daaraan zullen meewerken.

Namens het Bestuur
R. Coelus
Voorzitter

LIDMAATSCHAP 1996

Zoals vorig jaar werd door het Bestuur het lidmaatschapsgeld 1995 vastgesteld op 250 fr, alhoewel port- en drukwerkkosten ook alweer wat verhoogd zijn. In dit tijdschrift is een overschrijvingsformulier ingesloten om het lidgeld 1996 te vereffenen. Eveneens in het Aquarium of bij de bestuursleden kan men zijn jaarlijkse bijdrage voldoen. Ieder lid ontvangt een lidmaatschapskaart.

De lidmaatschapskaart wordt niet afzonderlijk toegestuurd om portkosten te besparen maar gevoegd bij het volgende tijdschrift.

Leden die een extra-financiële bijdrage leveren worden vanaf volgend tijdschrift in een afzonderlijke ere-lijst vermeld.

We danken ze zeer oprecht want hun steun verruimt de werking van de Vriendenkring.

We rekenen alvast op uw stiptheid en danken u ervoor van harte.

Educatief project «Opgezette vissen»

Het gebeurt herhaaldelijk dat een zeldzame vissoort binnen gebracht wordt in het Aquarium. Dit is steeds vermeldenswaard en we laten niet na in ons tijdschrift het telkens op te nemen.

Maar zeer dikwijls worden deze dieren dood aangebracht of sterven ook achteraf. Daarom heeft ons bestuur het idee opgevat deze zeldzame vissen te laten opzetten zodanig dat ze dienstig blijven als milieu-educatief materiaal. Het project omvat een uitgave van ± 80 000Fr. Op 20 december 1995 werd door het Stadsbestuur een subsidie van 19 451 Fr toegekend om dit project te helpen verwezelijken.

We danken hierbij het Stadsbestuur voor deze financiële hulp.

De opgezette zeldzame vissen worden in het Aquarium tentoon gesteld.

ZESDE LEDENFEEST VAN DE VRIENDEN NOORDZEE-AQUARIUM OOSTENDE

*Alle leden, familie, vrienden en kennissen van harte welkom
Zaterdag 10 februari 1996 vanaf 20 uur in de Feestzaal Duin en Zee
Stedelijk Openluchtcentrum Fortstraat te Oostende*

Feestmenu

Kirr Royal met diverse warme en koude toasthapjes

—

Seranoham met kiwanis en cavaillon

—

Pompoensoep met kaaskorstjes

—

Gepocheerde zeevolf met champagnesaus,
gestoofde witlof, St. Jakobsvruchtjes
en hertoginneardappeltjes

—

Vispronkstuk van roomijs

—

Koffie met versnaperingen

Feestprogramma

Toespraakje

Uitreiking van de trofeeën 1995

Entertainment met de Oostendse charmezanger PETE MONTI
en Syntho EDDY VIAENE

Karnavalstemming met DE ORDE VAN DE KLOEFE

Folkloredans door de 'Zeepaardjes'

Deelnemeprijs voor de feestmenu en het feestprogramma 1.100 fr per persoon

*Inschrijven zo gauw mogelijk dit ten laatste tot 5 februari 1996 door storting op
rek. 280-0706209-86 van Vriendenkring Noordzee-Aquarium Oostende;*

*Gebruik eventueel daarvoor het hier bijgevoegde stortingsbulletin met dan ook uw
lidmaatschap 1996 (250 fr) bijgevoegd.*

*Inschrijven en vooraf betalen kan ook bij de bestuursleden of in het Aquarium en
dit ten laatste tot 5 februari. Bij post- of bankoverschrijving ten laatste tot 2 febru-
ari.*

Plaatsen worden gereserveerd. Wie eerst komt, eerst maalt zegt het spreekwoord.

PETE MONTI IS TERUG !..

Ooit was hij een gevierd tienervedette die met zijn eigen combo heel Vlaanderen afzwierf. ontdekt als "het jongetje dat in de café's van het Oostends visserskwartier voor de Britse toeristen zong", werd hij, bij hetzelfde "Freddy's Dansorkest" waar ook Will Tura zijn eerste showstappen zette, als diens opvolger voorgesteld.

Het zag ernaar uit dat het inderdaad ook zo zou uitdraaien : Pete Monti (zeg maar Piet...) maakte de ene single na de andere. Waar hij ook optrad was hij de zingende lieveling met zijn hits "Gina", "Girl of my dreams", "De blauwe zee" en zoveel andere hitplaatjes. Hij deed zijn eerste optredens voor de Vlaamse televisie (o.a. "Tienerklanken", "Binnen en Buiten", "Muziekkampioen" en "Pro en Contra") en ooit werd hij door vele honderden fans als een echte showprins in stoet te Roeselare binnengehaald. Zomer na zomer was hij dé vedette van de Blankenbergse zeedijk, waar hij in de toenmalige showtempel "Eden" de tienerneisjes van toen uit de bol joeg.

Toen nam zijn leven en zijn veelbelovende carrière plots een heel andere wending. Het zomerseizoen liep op haar einde en vanuit Duitsland kwam er een telegram : of hij er niets voor voelde om als zanger-bassist op te trekken met het Italiaans succes-combo van Lauro Minzoni. Maar er was een probleem : hij stond nog een tiental dagen onder contract in Blankenberge. De baas van de zaal was echter zelf muzikant : saxofonist bij de grote formatie van Francis Bay. Die begreep best dat Pete die kans niet mocht laten liggen. Pete deed de grote sprong in het onbekende : de internationale showwereld...

Met dat Italiaans orkest zwierf hij alvast heel Europa af. Andere befaamde showformaties mikten ook op zijn jong en all-round-imago. Zo werd hij ook gastvedette bij de orkesten Corado Ei en Lino Tartarello. Vooral in Duitsland, Oostenrijk, Denemarken en Zwitserland werd hij erg populair. Hij werd persoonlijk bevriend met Hazy Osterwald en alleen het feit dat hij op dat ogenblik niet vrij was, heeft belet dat hij met die beroemde Zwitser op het showpad ging. Het was wel de tijd dat hij met de grootste vedetten uit die brui-sende jaren in de voornaamste showtempels en ook op de Duitse televisie te zien was : hij trad er op met Peter Kraus, Rudi Carell, de Kessler twins, Wolfgang Saver, en nog vele anderen.

Zo zagen we hem destijds vaak op de televisie

Hij trad zelfs op met Tom Jones, Peter Alexander en Mireille Mathieu die het toen ook in Duitsland waar maakten. De Duitse top-impresario Stefan von Barenski geloofde in zijn talent en vulde dag na dag zijn overladen agenda. op een avond zat filmster Clint Eastwood aan de bar en wenste hem na een optreden geluk : "You're damned good ..."

EEN HIT IN POLEN

Pete Monti was ook een vaste gast bij "Radio Freies Europa" en bij de "Bayrische Rundfunk" in München. Daar werd een radio-opname gemaakt van "All my love" en dat werd zoveel gedraaid dat het zelfs...in Polen een hit werd. Hij werd er uitgenodigd voor de Poolse televisie en moest daar in een show "All my love" in het Pools zingen. Het stond niet eens op plaat en Pete moest zich met de radio-opname behelpen... Enkele weken later stond "All my love" bovenaan de Poolse Hitparade. Daar was het dat hij BRT-producer Ward Bogaert op het lijf liep in "Bayrischer Hof". Deze was niet weinig verwonderd daar onze Vlaamse tienervedette aan het werk te zien tussen de grote showgoden der aarde. Is het daardoor dat Pete ook in eigen land regelmatig te gast was in BRT radioprogramma's o.a. in "plezier in de vier", een live-programma met Toots Thielemans, Sadi en Astrid Nijgh?

Intussen was Pete Monti ook show-entertainer" geworden bij de grootste cruise-rederijen "Touropa", "Touristic Union International" en "Seetours".. Hij zwierf er op de indrukwekkende luxe-cruisers de hele wereld af, moest van het ene schip naar het andere vliegen, werd al gauw chief-entertainer benoemd en dank zij hem werden ook heel wat Vlaamse artiesten op die lucratieve cruise-vaarten aangeworven : Nicole en Hugo, Jimmy Frey, de Schots-Vlaamse Sheena Scott, de Antwerpenaar Willy Feldman en tal van Vlaamse variété-artiesten. Velen onder hen zitten nu nog steeds in het cruise-circuit onder het motto : "je bent toch nooit sant in eigen land en in het buitenland wordt een talentvol artiest gerespecteerd en goed betaald."

VOOR DE RUSSISCHE TELEVISIE

De internationale cruise-rederijen vochten letterlijk om Pete. Een tijdlang ging hij ook scheep op Russische cruise-schepen die met deze activiteiten Westerse deviezen binnen reven. Vanuit Polen ging de populariteit van Pete Monti hem in de Oostelijke richting vooraf. Overall waar zijn schip aanlegde moest hij optreden in de grootste theaters. Dat was het geval in de stadsschouwburg van Riga, hoofdstad van Letland maar ook in het Theatre municipal in Casablanca waar Jussen de 2000 toehoorders alle Noordafrikaanse consuls van de show zaten te genieten. In Rabat zat ook de Russische ambassadeur en het zal wel via die excellentie geweest zijn dat Pete Monti uitgenodigd werd om in Moskou en in Leningrad op te treden. In het toenmalige Leningrad werd het een grote TV-show waar hij optrad als enige westerse artiest.

Pete Monti in 1995

Pete bewaart uit die dagen, als een relikwie, het bundje waarop de Russische presentator hem voorstelde als... de Hollandse vedette die in Rusland aan de top van de hitparade kwam met zijn "Girl of Saloniki". Toen hij dat voor de camera's in Leningrad zong, zong het hele theater het refreintje luidkeels mee ! Zijn populariteit in Oost-Europa was zo groot dat hij, tijdens een korte vakantie thuis in Oostende, op zekere dag de Belgische Staatsveiligheid op bezoek kreeg met de vraag of hij soms geen ... sovjetspion was ! Pete kreeg zelfs nooit een partijkaart aangeboden en, hoe hij soms ook in de clinch lag met de overal aanwezige partijfunctionarissen : zijn talent had

steeds het laatste woord. Intussen werd hij ook een selfmade-polyglot : hij spreekt vloeiend Engels, Frans, Duits, Italiaans, Spaans, Portugees, Russisch en... heeft intussen zijn eigen Nederlands en Oostends niet vergeten !

TERUG THUIS

De jongste jaren werd het Pete allemaal een beetje te druk. Tevoren was hij al verplicht vrouw en kinderen in het buitenland mee te nemen om toch van enige huishoudelijkheid te kunnen genieten. In Koblenz had hij, tot nog toe, zijn vaste stek : zijn wagen rijdt trouwens nog steeds met een Duitse autoplaat. En het buitenland blijft maar lonken met de mooiste aanbiedingen.

Maar Pete voelde het heimwee knagen en begin dit jaar nam hij de beslissing : hij wou terug naar huis om er in zijn eigen gezellige woning een beetje rust en nagenieten te vinden. Hij weigerde nog vaste dienstverbanden aan te gaan. Gastoptredens in het buitenland : dat kan nog wel maar hij wil nu vooral weer voor eigen mensen optreden.

Alhoewel in het Engelse Brixham geboren, als gevlucht oorlogskindje uit een vissersgezin dat 24 geboorten telde waarvan er achttien in leven bleven, heeft hij zijn jonge jaren toch in Oostende doorgebracht en voelt zich nog altijd heel nauw met zijn stadsgenoten verbonden. Niet voor niets nam hij, voor Oostends gebruik ooit het plaatje op : "Oostende kan ik nooit vergeten !"

En we hebben Pete Monti op ons ledenfeest van 10 februari 1995.

TROFEEEN

Het Bestuur van de Vriendenkring Noordzee-Aquarium Oostende in vergadering op 27 november 1995 heeft eenparig beslist om trofeeën en erocertificaten toe te kennen aan schippers en bemanningen van vaartuigen alsook aan particulieren die gedurende het afgelopen jaar 1995 op een merkwaaardige manier zeebiologisch materiaal hebben aangebracht.

Vooreerst dient gezegd dat elke aanbreng of schenking "hoe klein of hoe groot ook" ten zeerste gewaardeerd wordt, want het betekent telkens een verrijking voor het aquariummuseum. We laten dan ook niet na dit telkens te vermelden in ons tijdschrift en we danken van harte de milde en onbaatzuchtige schenkers. Zonder de vrijwillige hulp van onze vissers en ook particulieren zou het Aquarium niet zo'n grote verscheidenheid van de Noordzeefauna aan de bezoekers kunnen voorstellen.

Tijdens het afgelopen jaar hebben niet minder dan 29 vaartuigen hetzij visvoer, levend materiaal en uit zee opgeviste voorwerpen voor het Aquarium meegebracht.

Het zijn :

O.12	Z.92	Z.185	O.427
O.20	O.100	O.187	O.430
O.23	O.101	O.190	O.455
O.29	O.110	O.192	O.536
Z. 41	Z.123	O.211	
O.62	O.148	O.274	
O.64	O.152	Z.296	
B.65	O.154	O.316	

In 1994 waren er 17 vaartuigen die wat meebrachten voor het aquarium en in het jaar 1995 zijn er dat 29 geworden wat betekent dat de vrijwillige hulp in stijgende lijn is. Aan alle reders, schippers en bemanningen van deze vaartuigen alsook aan de particulieren een zeer hartelijke dank en voor hen een driewerf HIP HIP HOERA. De schippers van deze vaartuigen en ook de particulieren zullen elk een dankcertificaat krijgen als waarderende blijk voor hun inzet voor het Noordzee-Aquarium op de Visserskaai te Oostende.

Aan twee bekroonde vaartuigen wordt voor het jaar 1995 een trofee toegekend.

TROFEE DE GOUDEN VIS 1995 voor de O.62 "DINI"

Schipper-reder Luc Bogaert

Bemanning : Rau Marcel - Vercnocke Patrick

TROFEE DE ZILVEREN VIS 1995 voor de O.427 "MARJON"

Schipper-reder Achiel Huyghebaert

Bemanning : Duyck Jean-Pierre - Pots Stefaan

De trofeeën en bijhorende certificaten zullen uitgereikt worden op zaterdag 10 februari 1996 tijdens het ledenfeest in de zaal Duin en Zee te Oostende.

TROFEE DE GOUDEN VIS 1995 VOOR DE O.62 «DINI»

TROFEE DE ZILVEREN VIS 1995 VOOR DE O.427 «MARJON»

VIDEOFILMAVOND

Vrijdag 26 januari 1996 om 20 uur.

In het Provinciaal Martien Instituut (voorheen Visserijschool John Bauwens)
Mercatorlaan 15 Oostende

Vier videofilms worden geprojecteerd op een groot scherm.

Eerste deel :

- Een stukje geschiedenis van onze Vlaamse visserij
met levensgetuigenissen van Jef Verbanck, Pedro Hennaert,
Pros Vandenberghe, Maurice De Grootte, Rafael Beyen,
Pierre Barbaix, Kamiel Menu, Arthur Zonnekeyn, Maurits Legein, e.a.

De O.288 "Lans" de mooiste IJslandvaarder van
de Belgische vissersvloot.

Pauze

(de bar is open)

Tweede deel :

- 1981 Panoramareportage van Martine Tanghe,
BRTN-omroepster aan boord van de Z.92
"Lundy Gannet" onder het bevel van schipper-roder Jaak Flitser.

- 1995 Op garnaalvangst met de O.62 "Dini"
en gesprekken met Oscar Huys, Marie-José
Sabbe, Luc en Krista Bogaert, Flor Vandekerckhove,
Willy Lepeire en Bart Schiltz.

Een videofilmaavond over het wel en wee van de visserij vroeger en nu, die georganiseerd wordt door de Vriendenkring Noordzee-Aquarium en de Oud-leerlingenbond John Bauwensschool.

Alle vrienden en belangstellenden van harte welkom.

De toegang is gratis.

UITZONDERLIJKE VANGSTEN

1. Tijdens een dagzeereis aan boord van de O.29 op donderdag 30 november '95 werd nabij de Kwintebank door onze voorzitter R. Coelus een reuze-kleine pieterman (*Trachinus vipera* Cuvier 1829) in de vangst gevonden. Het dier had een lengte van 17,2 cm, wat voor deze soort een recordmaat is gezien de normale lengte voor een volwassen exemplaar 13 à 14 cm is.

2. Aan boord van de O.100 werd een zeer grote mannelijke "kobbe" of zeespinkrab (*Maia squinado* Herbst) gevestigd in de kustwateren wat hoogst uitzonderlijk is.

3. Langs de Nederlandse kust bij Texel werden in november twee reuzehaaien (*Cetorhinus maximus* Günner 1765) gevangen. Een exemplaar van 3,5 m lengte en een gewicht van 250 kilo en een tweede met een lengte van 3,75 m en een gewicht van 310 kilo. Tevens werden ook twee grote voshaaien (*Alopias vulpinus* Bonnaterre) telkens van meer dan 200 kilo gevangen naast nog enkele kleinere.

4. Op het strand te Heist spoelde in november een blauwe haai (*Prionace glauca* L.) aan. Het beest had 2 meter lengte en werd overgebracht naar het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (KBIN) te Brussel. De abnormale hoge temperatuur van het Noordzeewater maakt dat zuidelijke zeebewoners naar onze streken afzakken. Meldingen werden ook gemaakt van de gevaarlijke kwal "Het Portugees oorlogsschip" (*Physalia physalia* L.) In 1941 werden voor de Nederlandse kust zes reuzehaaien van 3,5 m lengte telkens eveneens gevangen. Toen was er naar het schijnt ook een warme zomer.

DE NOORDZEEPOTVISSEN, EEN JAAR LATER.

Onder deze titel greep op 16 en 17 november 11. te Koksijde een wetenschappelijk symposium plaats, dat naar aanleiding van de stranding van 4 potvissen op de Belgische kust op 18 november 1994. Op deze samenkomst kon men o.a. een evaluatie maken van het onderzoek, een hypothese stellen over de reden van de stranding en hoe in de toekomst het interventiewerk zou functioneren.

Tijdens de winter van 1994 vonden de volgende strandingen van potvissen plaats : 1 exemplaar op de Engelse kust, 11 exemplaren op de Orkney-eilanden, 4 exemplaren op de Nederlandse kust, 1 op de Duitse kust en 3 dode dieren die voor de Noorse kust werden aangetroffen, brachten het op een totaal van 24 mannelijke potvissen. Vrouwelijke potvissen komen alleen voor in tropische en subtropische wateren, mannelijke dieren trekken in de zomer in vrijgezelligengroepen dikwijls Noordelijk. Eén der stellingen is dat 1 of meerdere groepen in de Noordzee terecht kwamen. Maar vragen blijven bestaan, zoals o.a. : waren er nog andere potvissen op dat moment in de Noordzee? Vormen ze veranderlijke groepen? Hoe en waarom komen ze in de Noordzee? Waren ze op jacht naar inktvissen? Was er een storing of een verandering in het aardmagnetisch veld? Zijn de olieboringen en de daarmee gepaard gaande seismologische onderzoeken naar olie- en gasvoorraden voor de Noorse kust storende elementen? Zorgt de zeer drukke scheepsvaart voor storende geluidsgolven?

De bij ons gestrande dieren hadden een lengte en een gewicht van :

1. 15,4 m woog ongeveer 35.000 kg - Koksijde
2. 14,9 m woog ongeveer 35.000 kg - Koksijde
3. 14,4 m woog iets minder dan 22.000 kg - Koksijde
4. 18,2 m woog iets minder dan 39.000 kg - Nieuwpoort

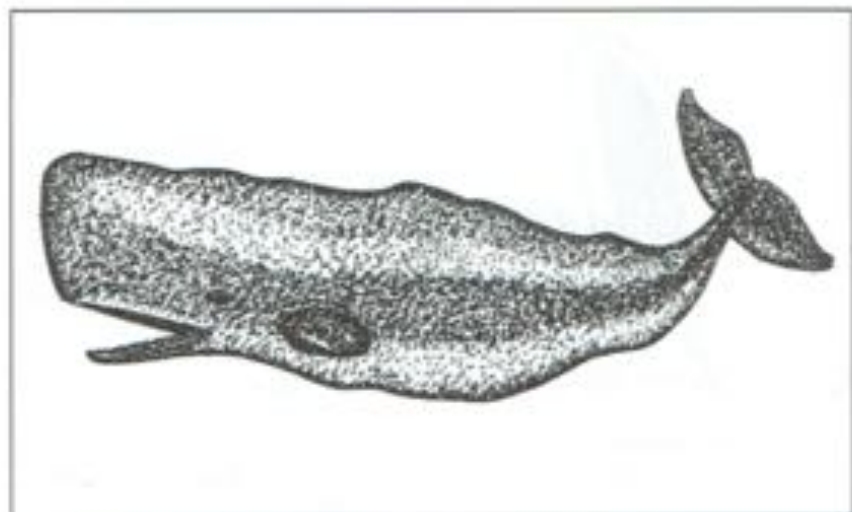
Om de ouderdom vast te stellen werden 2 tot 4 tanden uit het onderste kaakbeen verwijderd (bovenste kaakbeen bevat geen tanden, maar wel uitsparingen waarin de tanden passen), deze tanden werden naar de universiteit van Cambridge doorgestuurd. Tot op heden is de leeftijd van de potvissen niet gekend. De ouderdom wordt vastgesteld door de opeenvolgende lagen dentine te tellen, of één jaar eenstemt met 1 of 2 jaarringen weet men niet zeker.

Doorsnede van een potvistand
normale lengte 15 cm

Bij de autopsie van de bij ons gestrande dieren kwamen ze tot de vaststelling dat ze duidelijk verzwakt waren, dat kon men zien aan de 15 cm dikke speklag, die normaal zo'n 20 cm dik zou moeten zijn. Bovendien waren hun magen leeg (bij 2 exemplaren die op 3 november in Nederland en Duitsland strandden werden noordelijke inktvissen in de maag aangetroffen). Het pathologisch onderzoek wees uit dat 2 dieren ziek waren, bij het ene exemplaar werden verzweringsen in mondholte aangetroffen en een buitenoor-ontsteking. Het toxicologisch onderzoek gaf te kennen dat zware metalen, zoals kwik en cadmium in hoge concentraties aanwezig waren, evenals PCB's (Synthetische organochloor verbindingen) en DDE (afbraakproduct van DDT) waren te hoog. Het hoge gehalte aan cadmium is te verklaren aan het feit dat potvissen zich vooral voeden met inktvissen die op zichzelf reeds een hoog gehalte aan cadmium bevatten. Bij onderzoek op potvissen die niet in de Noordzee voorkwamen vond men ook een te hoog cadmiumgehalte. Bij de drie exemplaren die gestrand zijn op het strand van Koksijde, dient men te veronderstellen dat de doodsoorzaak niet rechtstreeks te maken heeft met de vervuiling. Heel waarschijnlijk zijn ze nog een tijd bij hun zogenaamde dode leider (werd later op het strand van Nieuwpoort gestuwd) gebleven die reeds in het ondiep kustwater terecht was gekomen, alwaar ze ook in moeilijkheden zijn gekomen.

Wegens een te hoge concentratie aan cadmium, kwik en PCB's heeft men in de toekomst besloten bij een soortelijk geval de potvissen niet meer naar een destructiebedrijf af te voeren alwaar het tussen het ander slachtafval terecht komt en alzo verwerkt wordt tot veevoeders, maar dat ze ergens zouden begraven worden. Men kan zich afvragen of dat de beste oplossing zou zijn, want zware metalen en PCB's komen op deze manier ook in de bodem terecht. Het begraven van de potvissen zou wel het voordeel hebben dat later het skelet nog zou kunnen opgegraven worden, maar dat zou nadelig zijn voor de beenderen en vooral de kraakbeenderen

TUSSENKOMST NETWERK VOOR DE BEHANDELING VAN VOGELS EN ZEEZOOGDIEREN, AANGESPOELD AAN DE KUST OF GEVANGEN ALS "BYCATCH"

1. Het netwerk waarvan sprake werd opgericht in november 1992 om tegemoet te komen aan de verplichtingen die de Belgische Staat heeft aangegaan in het kader van in het bijzonder twee internationale overeenkomsten :

- de Internationale Konferenties over de Bescherming van de Noordzee tijdens welke de ministers van de Noordzeestaten zich bereid hebben verklaard acties te ondernemen inzake de studie en bescherming van de zeezoogdieren en toezicht te houden op de sterfte van zeevogels om na te gaan in welke mate olieboezingen door schepen hiervoor verantwoordelijk zijn;

- de Overeenkomst van New-York d.d. 17 maart 1992 (Belgisch Staatsblad van 20 oktober 1993) inzake de instandhouding van kleine walvisachtigen in de Oostzee en de Noordzee die onder meer een autopsie verplicht op kleine walsvisachtigen die dood aangetroffen worden op het strand.

2. Het netwerk verzekert de determinatie en de telling van de dieren die op het strand verzameld worden alsook hun autopsie en andere post mortem onderzoeken en hun pathologie en toxicologie. Het uitvoeren van deze taken beoogt twee verschillende, maar complementaire doelstellingen, namelijk het evalueren van de gezondheidstoestand van de natuurlijke populaties van de verschillende soorten en het bepalen van de oorzaak van de ziekte of sterfte van gestrande dieren.

3. Het netwerk omvat de volgende instellingen en laboratoria :

- het KBIN, dat de alarmering, bescherming en behandeling van gestrande dieren verzekert alsook de determinatie van bepaalde soorten;

- de BMM van het Ministerie van Sociale Zaken, van Volksgezondheid en Leefmilieu, die de interventie van de wetenschappelijk diensten coördineert en de resultaten centraliseert;

- Het Instituut voor Natuurbehoud (IN) van de Vlaamse Gemeenschap, dat aan het alarmeringssysteem deelneemt en dat de waarnemingen in verband met de zeevogels verzekert;

- de Service d'Anatomie pathologique van de Universiteit van Luik, die de autopsie en het pathologisch onderzoek der dieren verzekert en die de stalen voor de andere laboratoria prepareert;- het laboratorium voor Ecotoxicologie en Polaire Ecologie van de Vrije Universiteit Brussel, dat de bepalingen van kwik en organische polluenten uitvoert (voornamelijk pesticiden en PCB's);

- het Rijksstation voor Zeevisserij (RvZ) van het Ministerie van Landbouw, dat zijn lokalen ter beschikking stelt voor een tussentijdse opslag van de verzamelde dieren;

- de Afdeling Waterwegen Kust (WWK) van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Departement Leefmilieu en Infrastructuur, die als verbinding met de kustgemeenten optreedt.

Daarenboven doen het KBIN en het IN beroep op vrijwilligers, zoals bijvoorbeeld de leden van het Marien Ecologisch Centrum van Oostende, om hulp te verlenen bij de behandeling van levend of dood op het strand aangetroffen dieren.

4. Het onderzoek wordt ten laste van de federale begroting uitgevoerd. Het IN voert zijn werk in dit kader uit voor het Ministerie van Sociale Zaken, van Volksgezondheid en Leefmilieu terwijl de Universiteiten van Brussel en Luik gefinancierd worden in het kader van het Impulsprogramma Zeewetenschappen van de Federale diensten voor wetenschappelijke, technische en culturele aangelegenheden (DWTC).

Indien in de toekomst kleine zoogdieren aanspoelen of als bijvangst worden gevangen zal de interventiedienst gesponsord materiaal kunnen gebruiken om deze gestrande dieren te transporteren of te evacueren, het materiaal ligt klaar te Oostende bij de dienst B.M.M. Het betreft hier een bak om bruinvissen, een bak voor grotere dolfijnen en een interventiekoffer voor de dierenarts.

Dat potvissen niet zo dikwijls aanspoelen op onze kust is een feit. Hierna volgt een overzicht van de bekende strandingen op de Belgische en Nederlandse kust. Deze lijst was te zien op de tentoonstelling, maar zekere en onzekere vondsten stonden door elkaar.

03/1566	ZANDVOORT	
02/07/1577	DOEL	
	VLISSINGEN	
	SAAFTIINGEN	
22/11/1577	TER HEIJDE	3 DIEREN
02/02/1598	BERCKHEY	
19/12/1601	WIJK AAN ZEE	
17/12/1603	RUPELMONDE	
14/01/1606	BROUWERSHAVEN	
28/12/1614	NOORDWIJK	
21/01/1617	SCHEVENINGEN	
04/01/1629	NOORDWIJK	
05/10/1641	CALLANTSOOG	
Ca 1650	SCHEVENINGEN	
Ca 1665	SCHEVENINGEN	
12/1761	EIERLAND	
18/01/1762	VLIELAND	3 DIEREN
	GRIEND	2-3 DIEREN
	TER SCHELLING	2 DIEREN
18/01/1762	BREDENE	
	(van deze potvis zou een Delfts schotelje bestaan dat te bezichtigen is in het Grauthuyse museum te Brugge)	
20/02/1762	ZANDVOORT	

30/06/1763	TEXEL	
15/02/1781	EGMOND	
17/05/1781	ZANDVOORT	
24/02/1937	TERNEUZEN	2 DIEREN
08/07/1953	TEXEL	
19/12/1952	DE PANNE	(het skelet bevindt zich in het KBIN te Brussel)
03/02/1970	WESTERSCHELDE	
15/12/1979	EGMOND AAN ZEE	
12/02/1989	KOKSIJDE	
02/04/1990	TERSCHELLING	
08/12/1990	KOKSIJDE	(zwoom terug weg)
18/11/1994	KOKSIJDE	3 DIEREN

Niet met zekerheid dat het hier potvissen waren :

	1255	STAVOREN	
	1255	WIERINGEN	
08/09/1306		AMELAND	
	1334	DUINKERKE	
22/07/1402		ZANDVOORT	
20/04/1520		ZANDVOORT	
	12/1520	ZIERIKZEE	
	1522	HAARLEM	
	1531	WIJK AAN ZEE	
21/01/1617		GOEREE	2 DIEREN
	1617	?	
	02/1620	ZWARTEVAAL	
	1635	SCHEVENINGEN	
	05/1637	ROTTUMERSOOG	

Volgens Dhr Desmedt, zouden op 09/07/1403 te Oostende vermoedelijk 8 potvissen zijn gestrand (zie ook Marwin 11 nr 3 blz 91), deze stranding zou toegeschreven zijn aan de heilige Bricius Feestdag 1 mei : H. Brieuc of Briocus van Bretagne (+502) was geloofsverkondiger in Bretagne, die aldaar een klooster stichtte dat later zijn naam kreeg, Saint-Brieuc in het huidige Franse departement Côtes-du-Nord. Hij hielp de armen en wordt afgebeeld met drie geldbeugels aan de heupriem. Hij wordt vereerd als beschermheilige tegen buikpijn ; 26 mei H. Bricius, martelaar ; 9 juli H. Bricius, bisschop en belijder ; 21 oktober H. Britola van Keulen (ca.450), maagd en martelares (zie 21/10 H. Ursula van Keulen) ; 13 november H. Brice of Brixio van Tours (+443) was leerling en opvolger van de H. Martinus van Tours als vierde bisschop aldaar. Zijn gebeente werd in 580 door de H. Gregorius van Tours naar Clermont-Ferrand in de Franse landstreek Auvergne overgebracht. Thans rusten zijn relieken in de Sint-Michielskerk van Pavia, ten zuiden van Milaan ; 18 december H. Briac van Bourbriac.

Eneman Eddy
gids-promotor
deelnemer symposium

SCHELDELOODSENKOOR

In het Feestpaleis op het Wapenplein te Oostende klonk op zondag 19 november 1995 een driewerf hip hip hoera voor het Scheldeloodsenkoor.

In aanwezigheid van hoofdwaterschout Defever, Havenkapitein P. Vermandel, PMI-directeur M. Dewinter, de aaltmoezeners Demaeght en J. Corneillie naast vele toeschouwers bracht het Nederlandse loodsenkoor uit Vlissingen een meeslepend repertoire van zeemannsliederen uit de zeiltijd. Vanaf het zingen van het Bossan's alfabet met het gezwaai van de seinvlaggen in de zaal was de ambiance al verzekerd. Het publiek was zeer enthousiast over de mobiele en ludieke voorstelling (koren zijn meestal statisch) en velen willen graag dat ze nog wel eens terugkomen. Tot drie keer toe moest de koorleider Leon Boers het dirigeerstokje terug opnemen en de apotheose kwam toen de loodsen samen met de zaal de shantie "John Brown", beter gekend als het Glorie Halleluja, het orgelpunt vormden van een namiddag koorzang van de bovense plank.

Door de voorzitter van Vriendenkring werd een passend boekgeschenk overhandigd dat geschonken werd door onze vrienden de Heer en Mevrouw Roger en Agueda Deschepper-Gultierres. De Vriendenkring dankt het Stadsbestuur, het stadspersoneel en alle medewerkers voor hun inzet bij de realisatie van deze uitzonderlijke en onvergetelijke voorstelling.

Vervolg : Drie speciale krabben levend aangevoerd.

Zoals in het vorig artikel werd geschreven leven in N.W. Europa buiten *Geryon trispinosus* ook nog 2 andere soorten die vijf stekels hebben op het pantser, nl. *Chaceon affinis* (A. Milin Edwards & Bouvier) (syn.= *Geryon affinis*) en *Chaceon inglei* Manning & Holthuis, deze laatste soort leeft zeer diep (onder de 1000 m). *Chaceon affinis* wordt in het Engels "Deep Water Red Crab" genoemd. Deze wordt aangetroffen op diepten tussen 450 m en 2047 m. Bij deze soort zijn de zijstekels minder ontwikkeld dan bij *Geryon trispinosus*, ook de rugzijde is ruwer. De kleur is somber geel met witte spotten of rood met rode en bruine vlekken. De toppen van de looppoten zijn donkerbruin. De maximale pantserbreedte die beschreven wordt in het boek *British Crabs*, Ingle, Oxford (British Museum) is 155 mm.

Volgens Shelton R.G.J. & H.D. Dooly 1982, *New records of Geryonid crabs* is de max. pantserbreedte 230 mm. En onlangs zag ik een exemplaar van ongeveer 210 mm. Het was een mannelijke krab die in 1988 gevestigd werd in de Zuidelijke IJslandse wateren door de O.129 of *Amandine* (onze laatste IJslandvaarder die nu een museumschip wordt). Ook een kleiner vrouwelijke krab werd dezelfde dag tijdens de daarop volgende sleep aldaar gevestigd. Beide krabben werden door de visser Boudewijn Coulier gevestigd en geschonken aan ons lid René Vanwalleghem die ze op zijn beurt schonk aan ons steunend lid Arthur Vanhoeck, die deze dieren mooi opzette. Volgens onze informant René Vanwalleghem zouden er in het verleden zeker meerdere malen zulke exemplaren door onze Belgische vissers zijn gevestigd, want volgens hem zijn van deze soort nog scharen te zien in sommige café's, die bezocht werden door vissers en in bepaalde vishandels.

Van *Chaceon inglei* heb ik nog geen exemplaren mogen zien, deze wordt maximaal 72 mm groot en één der verschillen met voorgaande soort is dat hier de stekel zeer scherp is op het middenste segment van de schaarpoten, tevens zouden de meeste stekels op het pantser ook scherper zijn dan bij *Chaceon affinis*. Maar toch dient men voorzichtig te zijn met zulke kenmerken, want bij deze groep van diepzoekkrabben is het geweten dat jongere dieren meer scherp gestekeld zijn dan oudere exemplaren. In de Middellandse Zee leven *Geryon longipes*, *Chaceon mediterraneus* en *Zariquieyon inflatus*.

Een soort die voorkomt langs de Atlantische kusten van Canada en de Verenigde Staten is *Geryon quinqueiensis* of "red crab".

Het is een soort die aldaar in grote aantallen voorkomt en bevestigd wordt.

Met dank aan de heer Frank Redant van het Rijksstation der Zeevisserij en bijzondere dank aan ons lid Cedric d'Udeken d'Acoz.

Eneman Eddy

N.B. In ons vorig nummer werd in het artikel over de grauwe haai geschreven dat het vlees een laterende werking heeft, dat werd effectief ondervonden door ons lid Guido Rappé.

DE B. 604 "IBIS" ZAL NOOIT MEER VAREN

HET GEBEURDE PRECIËS TWINTIG JAAR GELEDEN.

Met vijf ton vis en een aanzienlijke vangst noorse kreeftjes aan boord na een succesrijke zee-reis naar de visgronden van de 'Kreeftenput' keerde het Blankenbergse vaartuig 'IBIS' na tien volle dagen terug naar huis. Op 13 november 1975 in potdichte mist naderde omstreeks 22 uur de IBIS de haven van Zeebrugge en kwam er in aanvaring met de Engelse zandzuiger 'Bowstream' van de British Dredging Co Ltd. De Bowstream was bezig grind en zand te vervoeren voor de in opbouw zijnde havenuitbreiding van Zeebrugge.

De B.604 was een stalen vissersboot van 68 brutoton, gebouwd op de werven van Spaardam (N) en toebehorende aan de rederij Boussemaere-Cattoor uit Lissewege. De bemanning bestond uit : schipper Rudolf Lebahn (31 j.) uit Zeebrugge, motorist André Wille (55 j.) uit Blankenberge, matroos Eugène Lagast (49 j.) uit Heist, matroos William De Groote (23 j.) uit Heist en scheepsjongen Norbert Calus (16 j.) uit Heist.

De aanvaring gebeurde op drie zeemijl uit de kust tussen de boeien A2 en scheur 5. Het vaartuig moet onmiddellijk gezonken zijn na de aanvaring want toen de eerste reddingsdiensten in dezelfde nacht ter plaatse kwamen werden alleen nog luchtballen en een sterke geur van stookolie waargenomen.

Op vrijdagmorgen 14 november 1975 kwam een massale reddingsactie op gang waaraan werd deelgenomen door de zeemachtschepen A. Dufour M. 903 en de Valcke A. 950,

eveneens stelde het vissersvaartuig Z.581 zich ten dienste waar ook duikers aan boord waren. Herhaalde keren onderzochten de duikers het gezonken vaartuig. Het wrak was schuin gekanteld en rustte met het achterschip op de zeebodem. Door de sterke vloedstroom en de luchtbel in het vaartuig dreef het wrak verder tot op de zandbankrug van de 'Bol van Heist'.

Op 19 november vond men te Middelkerke het aangespoelde lijk van motorist André Wille. Van de andere bemanningsleden wist men niets en duikers hadden ook niet het wrak kunnen binnendringen om de vermisten te zoeken.

Na veel geruzie en tijdverlies tussen verschillende instanties kon op 23 januari 1976 het bergingschip 'Buffel' van de firma Tak-Smit met het lichten van het wrak beginnen maar moest nog beroep doen op twee andere nl. de Maasboek en de Taklift III. Wegens slecht weer moesten de bergingspogingen herhaaldelijk worden uitgesteld en hernomen.

Het is maar op 3 februari 1976 dat de B.604 eindelijk gelicht werd door de Taklift III. Tot overmaat van ramp knapten de trossen af en zonk de B.604 opnieuw tot een diepte van 15 meter, ten zuidwesten van de Boi van Heist buiten de vaarroutes. Op 6 februari 1976 werd het wrak weer gelicht en kon naar de haven van Zeebrugge gebracht worden en werd gedeponeerd op de kielbank. Bijna drie maanden waren voorbij en nog wist men niets definitiefs over de vermisten. Na veel geruzie door de brandweer vond men in het met zand en slijk volgelopen wrak drie lijken van de bemanning die met veel moeite geïdentificeerd werden. Alleen schipper Rudi Lebahn was er niet bij en bleef dus vermist.

Het ongeval met de B.604 met zijn nasleep is één van de schrijnendste ongevallen in de zeevisserij. De voltallige bemanning zag nooit de thuishaven terug en ze bleven allen getuigenloos achter.

Na twintig jaar brengen we dit ramp in herinnering en betuigen ons medeleven aan de achtergebleven familieleden.

Naar het boekje van Salvator Cogge

"De B.604 zal nooit meer varen", uitgegeven door Baudoin en Co, Lichtaart - juli 1976.

1066

Met de huidige verbindingen over het Kanaal is de zuidoostelijke hoek van Albion zeer nabij gekomen. Waarschijnlijk naar aanleiding van de witte krijtrotsen (albus=wit) hebben de Romeinen de naam Albion gegeven aan Engeland. Een dagtrip naar de overkant is nu ook echt goedkoop zelfs met de eigen wagen mee wat de mogelijkheid biedt wat meer te verkennen dan enkel Dover of Ramsgate.

1. STORY

Uit onze geschiedenisboeken kennen we allemaal wel de Slag van Hastings toen de Normandische hertog, Willem de Veroveraar, in 1066 voet aan wal zette op het Britse mainland en er de legers van de Angelsaksische koning Harold versloeg. Ten onrechte spreekt men van de Slag van Hastings want het treffen tussen de Angelsaksen en de Normandiërs gebeurde eigenlijk te Battle op enkele kilometers landinwaarts. Het is nu nog een historisch plaatsje in de "Country of 1066".

Voor de komst van de Normandiërs, ten tijde van de Angelsaksische koning Edward de Belijder werd de CINQUE PORTS opgericht. Dat was een soort confederatie van vijf havens nl. Hastings, Romney, Hythe, Dover en Sandwich, die schepen en bemanning leverden om de Saxonshore (de kust van Ramsgate tot Eastborne) te beveiligen tegen mogelijke invasies van het Europese continent. Deze vloot gaf het ontstaan aan de Royal Navy.

In de 13e eeuw heersten de Cinque Ports over het Nauw van Kales en de privileges die ze verkregen hadden door koninklijke charters werden zeer ruim opgevat zodat dit leidde tot een open piraterij.

De laatste keer dat de vloot zwaar in actie kwam was in 1588 toen Filips II van Spanje zijn Armada zond om Engeland te bekeren van de Anglikaanse religieuze dwaling. Tijdens de nacht van 28 juli 1588 werd de Spaanse vloot door de Cinque Ports verrast, terruggeslagen en achtervolgd tot in Calais. Later door verzanding hebben de Cinque Ports hun belangrijkheid verloren en alleen Dover ontwikkelde zich tot de belangrijkste ferry-port.

2. DE VISSERIJ TE HASTING

Ten tijde van de Normandische inval was er een bevaarbare kreek en in de twaalfde eeuw verzandde de kreek en verdween langzaam die natuurlijke inham. Plannen voor een haven met dokken zijn er geweest maar werden nooit uitgevoerd. Toch ontwikkelde zich een vissersvloot waarvan de boten opgetrokken werden op het strand tot boven de hoogwaterlijn. In de 19e eeuw gebeurde dit met op het strand staande kaapstanders die bewogen werden door paarden en deze methode werd nog toegepast tot vlak voor de tweede wereldoorlog. Thans zijn de kaapstanders vervangen door motorlieren. De typische hastingsboats zijn van Scandinavische oorsprong en zijn een 30 voet lang en meten ongeveer 30 ton. Meestal wordt door de Hastingsboats gevist in de kustzone van Yarmouth tot Plymouth. De Hastingvissers spreken een eigen dialect met nog vele woorden van Saksische en Franse oorsprong. Nu nog zijn er een veertigtal kleine kusttreilers. Alle vissersboten dragen de letter RX en zijn feitelijk geregistreerd te Rye, een haventje op 20 km noordoostelijk van Hastings. De getijden te Hastings zijn de grootste van de Engelse zuidkust. Bij springtij is er een verval van 8 meter en meer. Hastingsvissers zijn lid van de "Winkleclub", een vissersvereniging die gesticht werd in 1900. Het logo van deze club is de alikrukschelp. Vissers van de "Winkleclub" dragen een koperen of soms een zilveren alikrukschelp met een kettinkje aan de hals. Aan Winston Churchill werd een gouden alikruik geschonken ter gelegenheid van zijn bezoek in 1955 aan de Hastingsvissers en dit in zijn hoedanigheid van Lord Warden of the Cinque Ports.

3. DE NETSHOPS

Aan de westelijke kant van Hastings staan bij en op het strand een soort zwart geteerde houten hoge huisjes dicht bij de rotsheuvel waar je met een tandradtreintje naar boven kan. Deze zwarte hoge vierkantige balkvormige houten bergplaatsen met puntige daken zijn uniek. Men kent er niet met zekerheid de oorsprong van, maar ze zouden ontstaan zijn in de 17e eeuw toen de vissers eigendomsrecht kregen op het strand om hun tuigage te bergen. Er moeten er een honderdtal geweest zijn waarvan sommige tot 10 meter hoog waren. In 1961 zijn er verscheidene uitgebrand maar nadien zorgvuldig weer hersteld en angstvallig bewaard als kostbaar erfgoed. Thans worden ze nog gebruikt als visnetpakhuis en in sommige zijn viswinkeltjes gevestigd (iets zoals de vistrap te Oostende) van vissers die rechtstreeks aan klanten dagverse vis verkopen.

4. HET VISSERIJMUSEUM

Dicht bij de netshops staat een oude visserskapel die gebouwd werd in 1854. Er waren toen 150 vissersboten te Hastings en de vissers waren het gros van de bevolking van de oude stad. De eerste kapelaan "The Reverend Tom" was er dertig jaar de goede herder van zijn vissersparochie en wordt er beschouwd als de Paster Pype van bij ons. De kapel werd nooit geconsacroeerd en werd gedurende de oorlog gebruikt als militaire bergplaats. In 1995 werd de kapel omgevormd tot visserijmuseum. Nu kan men in de kapel de "Entreprise" bewonderen. Dit is een houten zeilvislogger van 1912 zoals er eertijds vele waren te Hastings. Het schip is volledig opgetuigd zoals het vroeger was en men moest een muur van de kapel openbreken om het erin te plaatsen. De schipper in zijn blauwe guernsey-boezeroen en met zuidwester op staat er bij de zware helmstok. Daarnaast zijn er nog vele scheepsmodellen te zien en schoepstaig alsook de laatste paardekaapstander die nog gebruikt werd tot in 1936. Een zeer merkwaardig brandvenster stelt Jezus voor al predikende van op een boot.

5. SEA-LIFE CENTRE TE HASTINGS

Dicht bij de visserskapel - visserijmuseum en de netshops is het nieuwe Sea-Life ook gebouwd op een gedeelte van het vroegere strand. Wat natuurlijk een zeer goede plaats is voor een aquariuminstelling omdat men rechtstreeks uit zee het nodige aquariumzeewater kan trekken. Gezien de goede ligging bij het centrum van het maritiem erfgoed wordt Sea-Life Hastings ook erg bezocht. Men kan er vooral de zeevissen van het Kanaal zien. De zeer grote pijlstaartroggen en de vele soorten haaien in de grote tunnel zijn er het voornaamste attractiepunt naast een twintigtal andere aquaria zonder de touchpools te vergeten. Bij het aquarium is ook een prachtig restaurant met buitenterras, een kinderspeelplein met speelvijver en natuurlijk ook een soeveniershop.

6. HASTINGS ALS STAD

Het oude gedeelte van de stad telt nog veel oorspronkelijke huisjes waar er thans kleine snuisterboetiekjes, pubs en restaurantjes in gevestigd zijn. Er is ook nog de vismarkt als een gezellig pleintje. De Marineparade of de grote boulevard

langs het strand met de vele hotels is tijdens de zomerperiode erg druk en op het zeer brede strand is er allerlei entertainment te vinden van lunaparken en foorkramen tot een ijschaatspiste toe. Westelijk ligt de 300 meter lange ijzeren pier met op het einde een soort casino met feestzalen. Bij de pier is de White Rock Pavilion, een gebouw in moderne Italiaanse stijl en dienende voor shows en concerten.

Hastings ligt op een 70 tal kilometer van Dover en is gemakkelijk met de wagen te bereiken langs de A20 naar Folkestone en de A259 over Hythe, Romney en Rye. Wie Hastings bezoekt moet ook Rye op zijn programma nemen. Dit oude smokkelaarsnest en vroeger belangrijke havenplaats is thans een toeristische plekkeleister met vele antiekzaakjes in de hobbelige smalle hoofdstraat.

BALLASTWATER : BIOLOGISCHE INVASIE ?

De "Internationale Raad voor het onderzoek van de Zee" is een intergouvernementele zeewetenschappelijke organisatie bestaande uit 19 lidstaten, waaronder ook België. Sinds 1902 worden er de gegevens inzake de marine biologie en verontreiniging verzameld en geanalyseerd. De Raad vergaderde van 21 tot 29 september 1995 in Aalborg, Denemarken. Meer dan 500 visserijdeskundigen hebben aan deze jaarlijkse conferentie deelgenomen. Ongeveer 400 publicaties in verband met de recentste wetenschappelijke bevindingen werden er voorgedragen en uitvoerig besproken. De onderwerpen vertoonden een buitengewone verscheidenheid : biologie van de visbestanden, maricultuur, visserijtechnologie, fysische oceanografie, ecologie, hydrografie en verontreiniging.

In de menselijke gedrevenheid om te koloniseren en handel te drijven werden door de eeuwen heen tegelijkertijd en automatisch planten en dieren van het ene naar het andere werelddeel verplaatst. Sommige van die verplaatsingen van organismen waren opzettelijk (oesters bijvoorbeeld), de meeste waren echter van toevallige aard : insecten, ratten, muizen en andere organismen binnen in het schip, maar ook aan de romp kleefden heel wat zeeorganismen zoals mosselen, zeevieren, krabben, wormen, enz. Eeuwen lang is een schip dus een soort vlottend biologisch eiland geweest. Heden ten dage is dit proces echter in een stroomversnelling gekomen. Waar het vroeger om ettelijke maanden of dagen ging, kunnen deze verplaatsingen van ballastwater tegenwoordig bijzonder vlug gebeuren .

Op een stille, onopvallende manier worden heden te dage, via dit ballastwater, diverse organismen verscheept en verplaatst. Ballastwater wordt door de scheepvaart gebruikt als middel voor het opvoeren van de stabiliteit, zowel voor lege als voor halfvolle cargo's. Het volume van ballastwater kan variëren van enkele tonnen tot enkele tienduizenden tonnen ! Wanneer de cargo wordt geladen, wordt een deel van dit ballastwater opnieuw geloosd in de haven en komt dan terecht in een volledig nieuw biotoop. Een monster uit dit ballastwater leert ons dat een oneindig grote variatie aan organismen aanwezig kan zijn : cholera en botulisme bacteriën, diatomeeën, dinoflagellaten, ongewervelden (wormen, mossel- en vislarven), zelfs volwassen vissen. Er werd berekend dat ongeveer drieduizend dierlijke of plantaardige zeeorganismen per dag wereldwijd worden verplaatst. Heden ten dage worden evenwel een aantal abnormale toestanden vastgesteld : invasies van deze vreemde organismen hebben immers geleid tot ongekende en tevens abnormale expansie van bepaalde organismen in sommige gebieden, waarbij de zgn. autochtone plaatselijke dierlijke en (of) plantaardige stand totaal werd overmeesterd en desnoods vervangen.

Bepaalde visbestanden zijn bijvoorbeeld volledig verdwenen en vervangen door andere, toevallig ingevoerde soorten. Exotische planktonsoorten hebben er intussen al voor gezorgd dat zich in Europa, Amerika en in Australië buitensporige planktonontwikkelingen hebben voorgedaan. De laatste jaren neemt deze planktonbloei meer en meer gigantische vormen aan. Het introduceren en verplaatsen van zeeorganismen is bijgevolg het onderwerp geweest van talloze wetenschappelijke studies in alle werelddelen. Het vormt zonder meer een bedreiging voor de visbestanden en voor de visserijen. Het kwantificeren van deze ecologische rampen en de verstoring van het biologisch evenwicht in de kustgebieden is een

actueel onderzoeksonderwerp geworden. Standaard methoden voor wereldwijde bemonsteringen van het ballastwater werden inmiddels afgebakend.

Gezien het complexe karakter van dit fenomeen, betiteld als "de biologische invasie", werd op de Internationale Raad gepleit voor een meer intensere wetenschappelijke samenwerking en onderzoek terzake. Ook internationale reglementering in de transatlantische scheepvaart dringt zich op. Oplossingen liggen uiteraard niet zo maar voor de hand, behandeling van het ballastwater met het oog op het steriliseren is een valabele mogelijkheid (ozon- of chloorbehandeling, filtering, enz). Gedeeltelijke en volledige verversing met oceaanwater tijdens de transatlantische vaart zou ook positief kunnen inwerken. In hoeverre deze machtige wereldwijde economische grootmachten van de scheepvaart zich bezorgd zullen maken om de kustvisserijen en het probleem van biologische invasies zullen willen afremmen is echter zeer de vraag. De visserijbiologen blijven het probleem echter wel met argusogen volgen. Tenslotte is er ook nog het gevaar voor de wereldgezondheid: bijzondere bezorgdheid gaat er thans naar het zoeken van een mogelijk verband tussen enerzijds de algemene stijging van cholera epidemieën in gevoelige gebieden en anderzijds het soms met pathogenen besmette ballastwater van zee-cargo's.

Dr. ir. Rudy De Clerck
(uit de Redercentrale 19/95)

AANBRENG VAN ZEEBIOLOGISCH MATERIAAL

Periode van 2 oktober 1995 tot 6 december 1995

Datum	Schip / Persoon	Soort
2 okt	O.23	visvoer
3	O.23	visvoer
	O.29	10 heremietkreeften, visvoer
5	O.29	6 kleine kabeljaarwen (gulletjes), 5 zeenaalden
6	O.62	10 heremietkreeften
7	O.23	een hondshaai
8	Van Suydt R.	visvoer
10	Derdeyn F.	30 korenaarvisjes, 50 harinkjes, 3 puitalen, 3 zeebaarzen
	O.190	1 grote zeenaald, 1 hondshaai, 5 heremietkreeften, 1 zandspiering
11	O.536	1 hondshaai
	O.190	1 St Jakobsschelp, 1 heremietkreeft
17	O.20	3 zeenaalden, 1 grijze trekkervis,

		1 rivierprik, 2 tongen
	O.190	10 kleine gevlekte haaitjes, 2 hondshaaien
18	O.190	10 fluwelen zwemkrabben, 2 wulken, 2 zeesterren
19	O.100	4 zeedonderpadden, 4 zeenaalden, 3 gulletjes, 3 zeesterren
	O.190	1 oester, 1 zeenaald
21	O.536	visvoer
	Ocket Ken	2 dwergpijlinktvissen, 1 tong
	Coopman H.	3 groene zeedonderpadden, 3 schollen, 1 paling
22	Coopman H.	2 groene zeedonderpadden, 2 puitalen, 1 botervis, 3 noordzeekrabben
28	Coopman H.	1 puitaal, 1 groene zeedonderpad, 1 vijfdradige meun
29	Coopman H	2 puitalen, 2 vijfdradige meunen, 1 groene zeedonderpad, 3 zeebrasems
	O.427	1 zeedahlia, 1 zeeanjelier, 5 dodemansduimen, 50 brokkelsterren, 3 noordzeekrabben, 5 fluwelen zwemkrabben, 10 gewone zeeappels, 15 zeesterren
31	O.427	4 zeedahlia's, 1 zeeanjelier, 1 krab
1 nov	O.190	2 rode ponen, 1 gulletje, 4 spinkrabben, 2 wijde mantelschelpen, 1 zonnester, 5 zeeklimen
4	Belpaeme G.	3 steenbolken
5	O.190	25 wijde mantelschelpen, 4 zonnesterren, 1 heremietkreeft met anemoon
6	O.190	1 grote zeenaald, 3 hondshaaitjes, 1 wijde mantel
7	O.20	1 harder
8	O.427	8 dodemansduimen, 5 heremietkreeften, 1 gevlekte gladde haai, 2 spinkrabben, 5 wijde mantels, 3 zeedahlia's
10	O.274	14 noorse kreeftjes
11	Boulangier H.	1 geboorde slijmvis
	O.148	1 dode snotdolf
	O.427	1 heremietkreeft met anemoon, 10 zeedahlia's, 15 zonnesterren, 1 zeekomkommer, 5 wijde mantels, 1 tapijtschelp, 1 rode poon, kolonies zeesprietten, zakpijpen, 3 hooiwagenkrabbetjes
	Z.92	1 klomp boomhars
	De Gendt C.	1 slakdolf, harnasmantjes, zoetongetjes
16	O.427	3 rode ponen, 2 zeenaalden, 1 harnasmantje, 4 heremietkreeften, 3 krabben, 1 pitvis, 1 tongschar, 10 zeesterren
17	O.187	10 dodemansduimen, 6 St Jakobsschelpen, 2 wijde mantels, 1 zeedahlia, 1 zeeanjer, 2 grote spinkrabben

19	Van Suydt R.	15 ringsprietgarnalen
23	Z.296	1 zeewolf, 2 zeekomkommers, 1 snotdolf, 1 gevlekte gladde haai
	O.29	2 grote zeenaalden, 2 tongen, 20 gewone zeeappels, 1 heremietkreeft
25	O.100	1 grote spinkrab
26	O.20	3 zeetongen, 1 zeebaars
28	O.190	brokkelsterren
29	O.190	5 zonnesterren, 3 spinkrabben, 4 noordzeekrabben
	R.V.Z.	3 pitvissen, 6 harnasmantjes, 3 zeetongetjes.
30	O. 427	1 zeedonderpad
	O.29	10 zeetongetjes, 1 zeebaars, 1 tarbot, 1 schof, 1 kleine pieterman
1 dec.	O.29	20 zeetongetjes
2	O.190	4 zonnesterren, 2 wijde mantels, 1 wulk, 4 dodemansduimen
	H. Coopman	2 steurgarnalen, 1 botervis, 2 puitalen, 2 vijfdradige meunen, 1 groene zeedonderpad
3	O. 136	2 grijze trekkervissen
	O. 190	1 zonnester, 10 wijde mantels
	T. Tratsaert en H. Coopman	7 steenbolken
	O.428	10 zonnesterren, 25 wijde mantels, 3 grote spinkrabben, 2 sponzen, 2 stekelhorens met eiafzettingen bij
4	O.187	10 dodemansduimen, 5 zeedahlia's, 2 wijde mantelschelpen.

Ook tijdens deze periode bracht O.29 «Broodwinner» regelmatig iedere week vers zeewater aan.

**WE DANKEN HIERBIJ VAN HARTE EN OPRECHT
ALLE REDERS, SCHIPPERS,
BEMANNINGEN EN PARTICULIEREN VOOR HUN
ONBAATZUCHTIGE INZET VOOR HET
NOORDZEE-AQUARIUM.**

ONS GAZETJE

1. Op vrijdag 15 december 1995 ontving ons medelid Jef Klausing de Provinciale Prijs voor Volkskunde 1994. De uitreiking gebeurde te Oostduinkerke in het gemeentehuis. Van harte proficiat, Jef.
2. Stadsgids Jaak Fonteyne schonk het Aquarium enkele vissen op formol. Beste dank, Jaak.
3. Schipper Freddy Lachat schonk het Aquarium een opgevist bord en een ijzeren kanonkogel. Beste dank, Freddy.
4. Op 24 oktober 1995 overleed ons lid Mevrouw Maria Moyaert. Ze was lid van onze vereniging van het eerste uur en ging graag mee op groepsreis. Aan de achtbare familie onze oprechte deelneming bij het grote verlies van moedertje.
5. Onze medeleden, het echtpaar M; Verhaeghe-Christiaens vierden in november hun gouden bruiloft. Mogen jullie, Maurice en Emilienne, nog vele jaren gelukkig en gezond bij elkaar zijn.
6. Prof. dr. Snell van de universiteit van Atlanta bezocht het Aquarium op 20 oktober 1995 en schonk 240 fr. voor onze clubkas. Die Amerikaanse marinebioloog was vol lof over de diversiteit van Noordzeevissen die in het Little aquarium van Oostende te zien zijn.
7. Ons medelid Adrien Lauwereins, uitbater van de Oostendse vismijnkantien heeft een zeer prachtig aquarium van 3000 liter in zijn zaak geïnstalleerd. Zeeaquariumliefhebbers, ga maar eens een kijkje nemen.
8. Zetduiveltje - In ons vorig tijdschrift nr. 22 staat dat O,110 een oude stenen kruik opviste. Rechtzetting - het was de O,116.
9. We plannen een groepsreis op zaterdag 4 mei 1996 naar het vogelparadijs Paradiso te Cambren in Henegouwen. Ook bezoeken we een klompenfabriek nabij Geraardsbergen en een uitstapje naar de Kluisberg. Meer daarover in ons volgend tijdschrift.
10. Vis kennen en koken. Deel II
Het tweede deel van dit bekende viskookboek is op de markt, prijs 350 Fr. 25 vissoorten met telkens drie à vier recepten en een prachtige kleurenfoto. Bijgaand kan ook de video besteld worden eveneens voor 350 Fr. Schriftelijk bestellen door overschrijving op PRK, 784-5824768-41 van Creadress + 180 Fr. portkosten. Steeds vermelden welk deel van het visboek. Het visboek zal ook verkrijgbaar zijn in het Aquarium.
11. Ons lid Herman Gilbert en auteur van het boek «Algemene begrippen van Conchyliologie en Malacologie» schonk dit boek voor de Aquariumbiblio. Beste dank Gilbert.

**En beste vrienden vergeet niet uw
lidmaatschapsbijdrage 1996 te vereffenen.**